

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 21. maja 1903.

Štev. 21.

„Nemško in slovansko delo.“

(Dalje.)

L. 1867. Ustava se vpelje. Ustanovitev dualizma. Za nameček se izroče še zvesti Hrvatje Ogrom na milost in nemilost. Posledice: Se kažejo letos v drž. ogrskem zboru in na Hrvatskem.

L. 1870. Nemško-francoska vojna. Bismarck komandira Avstriji, da mora ostati nevtralna.

L. 1892. Nemčija želi, da bi lažje protežirala avstrijske Nemce, stopiti v zvezo z našo državo. Avstrija — prikima.

L. 1897. Nemci bridko obžalujejo, da so glasovali za ustavo. Schönerer zaluča nemškim liberalcem v obraz, da so najbrže noreli takrat, ko so krpali ustavo in zajamčili vsem narodom enakopravnost.

Čehom se rado očita, češ, da so bili iz nazadnjaških vzrokov proti ustavi. To je grda laž. Čehi so raditega glasovali proti ustavi, ker jim ni zajamčila starih zgodovinskih pravic. Sicer so pa češki voditelji takoj izprevideli, da bodo ostali razni lepi paragrafi o enakopravnosti avstrijskih narodov samo na papirju in so raditega zahtevali v tem oziru točnejših obrisov in podatkov.

Komentarja k tem suhim podatkom pač ni treba! — Kako morejo pa Nemci govoriti o „Koloniserungs-Arbeit“, nam ni prav jasno. Enkrat samkrat je poskusilo par avstrijskih kupcev, in sicer še pred Marijo Terezijo, v južnovzhodni Afriki zasesti „Delagoa-bai“. Dosegli so baje že prav lepe uspehe. A baš radikalna nemška vlada pod Josipom II. je zakrivila, da niso mogli napredovati in da so naposled omagali v boju proti portugalskim kupcem. Mogoče tudi, da ima v očeh spoštovana tetka „Tagespošta“ — Franc-Josipovo deželo v severnem morju, ali pa, da smatra, kar je še najbolj verjetno, vse tiste nemške tovarnarje in veleposestnike, ki so v čisto slovanskem ozemlju — kolonijam! Saj smo ji Slovani nekaki „slabše“ vrste Culukafri.

Čudno se nam zdi, da je še le v novejšem času, ko je Slovan začel iz lastne sile vstajati na dan, Nemcem toliko do splošnega napredka in razvoja v naši državi. Kakor so že omenili, nam poprej Nemci niti nemških šol niso hoteli privoliti in so tako povzročili, da je ostalo naše ljudstvo

skozi stoletja v največji temoti in bedi. Hoteli so nas pač še prav dolgo, dolgo rabiti za navadne hlapce. Čim pa so izprevideli, da se narod naš sam pričinja vzbujati, čim so uvideli, koliko ne še porabljenih sil leži v njem, so napeli vse moči, da bi ga ponemčili. Naenkrat so bili pripravljene nam dati nemških šol, kolikor bi jih hoteli, samo za Boga — slovenskih ne. Iz tega izprevidi lahko vsak politični slepec, v koliko je danes Nemcem do tega, da bi se mi izolikal. Ti ubogi slovenski kmet se ali ponemči, pohajaj nemške šole, ali pa ostani še naprej uboga para. To je parola naših „svobodomiselnih“ Nemcev! In te mnoge nemške šole po širni naši domovini izvrstno delujejo liki mašine v vsenemške namene. Naši slovenski otroci slabjših talentov, ki so prisiljeni učiti se elementarnih nauk v popolnoma tujem, nerazumljivem jeziku, capajo kot muhe; prirejajo se z največjo težavo skozi kake tri razrede, ne znajo naposled ne nemški in ne slovenski in so v sramoto slovenskemu narodu; otroci boljših talentov pa, ki so jo srečno pririli „post tot discrimina rerum“ do gimnazije in se prilagodili popolnoma nemškemu duhu, postanejo pozneje najhujši sovražniki svojega naroda, najzvestejši in najneumornejši borilci za vsenemške ideje.

Jasno je kot beli dan, da bi se nam moral vžgati Judežev pečat na čelo, ko bi najpogumnejše ne zahtevali — slovenskih šol za naš narod. Pa ne samo ljudske šole, nego tudi slovenske gimnazije in slovensko — univerzo si hočemo priboriti. Saj imamo relativno večje literaturo in absolutno razvitejši jezik, nego so ga imeli Nemci, ko so vpepljali v prvič nemščino na svoja vseučilišča. Ako nam pa bodo še kedaj očitali nazadnjaštvo in „Spiessbürgertum“, ker se nečemo „naslanjati“ (priljubljena čenčarija tetke „Tagespošta“) na nemško prsveto, književnost itd., le vprašajmo jih samo: „Zakaj pa se vi niste zadovoljili s francosko, angleško, špansko, italijansko, da celo z — arabsko literaturo, ko se je vaša nahajala takorekoč še v otročjih povojih? Kdo pa je vas svaril pred Lessingom, ko je napovedal vojsko francoskemu vplivu, ki se je začel šopiriti po vaši literaturi?”

Kar torej vam ni bilo ljubo, naj bode nam drago. Ej, tako pa nismo padli na glavo. In četudi smo le majhen narod („Natiönchen“, kakor nas izvoli „Tagespošta“ imenovati) dosegli bomo,

če Bog dá, brez vas enkrat še prav čedno, četudi ne prvo mesto med ostalimi evropskimi narodi. Potrebni duševni sil nam ne manjka. (Konec prihodnjic.)

Naše pošte.

„Kaj pa je tebe treba bilo...“

Pred nedavnim mi je tožil prijatelj ter mi slikal v žalostnih barvah ravnanje nemških, oziroma nemčurških poštnih uradnikov, ki zlorabljajo svojo službo na najgrši način. Tako na pr. mi je pravil, da je dobil pred kratkim pismo, ki je bilo na naslovni strani tako načekano z nemškimi kljukami, da prvotnega slovenskega naslova skoraj spoznati ni bilo. Človek ne ve, ali bi se smejal s toliko „umetnostjo“ ponemčenim slovenskim krajevnim imenom, ali pa bi poklical grom in strelo na prenapete poštne uradnike, ki so nedvomno nastavljeni i za nas Slovence, ne samo za tiste, koji stremijo z vso močjo na to, da bi prej ko mogoče zatrl naš mili narod ter pograbil s svojimi požrešnimi kremplji sleherni košček naše zemlje! Ali bi pač Slovenci v svoji lastni domovini ne smeli znamenovati pisem s slovenskim naslovom? S tem gotovo ni preveč zahtevano!

Kaj nam pravi avstrijska ustava: Ona nam zatrjuje enakopravnost vseh avstrijskih narodov! Potemtakem imamo Slovenci iste pravice pri vseh uradih, kot drugi narodi. A žalibože, kaj nam hasne ta naredba, ako obstoji v resnici le na papirju! Sram naj bo Nemce, da nam odrekajo vsakojake, še tako skromne pravice; le do plačevanja naj imamo še pravico. Zato torej, da smo bili Slovenci, odnosno naši pradedje, vsikdar Avstriji zvesti ter smo jo skozi stoletja šteli in neizrečno veliko žrtvovali za svoje — tlačitelje, hvala za to je tedaj ta, da se na toli brezobzirne način kršijo po postavi nam zajamčene pravice!

Kdo ne bo imenoval naravnost nesramno predrznost, ako se upajo na pošti precepiti razglednico s slovenskimi barvami ter jo tako raztrgano izročiti naslovljencu? Ako pa jo je strgal kdo drugi, predno je prišla na dotičnika: ali ni dolžnost pošte, poskrbeti, da pride razglednica, oziroma pismo, na pravo mesto?

Slovenci, ne pustite si kar meni nič tebi nič kratiti svojih krvavo zasluženih pravic; ne trpite,

PODLISTEK.

Vojska bo!

(Poleg češkega.)

Vem, da je v nedeljo 19. malega travna t. l. popoldne donelo v ušesih turškemu sultanu.

V Mlakah v gostilni pri jecljavem Tončeku seshi so se sosedje, da bi na navadni način posvečevali sedmi dan. Pod starim ogledalom, na katerem so se lani skušale muhe z brzganjem v slikariji, ki jo jim je v veselje oštirka nehala zopet za prihodnje leto, so sedeli kmetje na drugi strani pri oknu, kjer je zelo hudo vleklo skoz pobito šipo, so se raztegovali užitarji, bajtarji in semtertje marsikateri boljši kočar, ki je imel vsaj kravo; za mizo pri durih, katere so bile zmirom v teku, sedela je preostala mladina, katera pride v gostilno, izpije liter in dva litra napljuje na tla.

Pod dvema boljšima mizama je bil nasipan pesek, drugod je bila nastlana rezanica. Zato je, ako je kdo iz manjše družbe izpraznil pipo, začela tleti rezanica in kadilo se je veselo pod mizo ter nad mizo.

Župan Franjo Vime, je razpihal pipo, napil se in pripovedoval, da je zdaj prišlo prav slabo vreme. Niso to bile sicer novice, da bi pri njih padale pipe iz ust, vendar pa sveta resnica. In župan je dostavil, da to znabiti pride odtod, ker je zemlja zaostala v teku.

„Pravi se, da se zemlja suče in teče. In kaj pa bi še govoril. Kakor zaostane vlak za nekoliko

ur, tako more zaostati zemlja za nekoliko tednov. Zato je tako mrzlo in sneg.“

Občinski redar Foltej Oseba je hrupno pritrdil: „Tako je! Izvrstno! Bravo!“ Slišal je tako klicati na nekem shodu in zdaj se je poprijel dobre prilike. Cela gostilna mu je burno pritrdjevala. Redar Foltej se ga je včeraj zopet nalezal — že šestkrat v tem tednu — in župan mu je zažugal, da ga bo prvega odstavil in da mora dati sabljo nazaj. Župan je zadovoljno prejel poklon svojemu razumu, nasmehljaj se in redar je videl, da si je znatno zboljšal položaj.

Kovač Nagnisebi se je napil, odpljunil in nasprotoval, da zima in sneg prideta od drugod.

„V zemlji je ogenj. Lani je izbruhnila zemlja v Ameriki preveč ognja v zrak, in zato že sama pamet pové, da pod nami ne more biti takšne toplote, kakor prej. Zemlja se ne more segreti in nas tudi ne. To je moja misel.“

Nihče ni pritrdil. Kdo pa bo držal s kovačem? Le redar je z roko zavrnil, izpraznil čašo in stisnil je jecljavemu gostilničarju v roko.

„Dobro meri in ne govori, ko jo boš nazaj nesel!“ Gostilničar je bil jecljavec in če je držal pri govoru čašo v roki, je vse izlil. Tako močno je majal z glavo in celim truplom.

Prišel je gospodski gozdar Strelec, pozdravil: „Bog daj“, in vsedel se je med kmete. Imel je k temu pravico, ker je služil pri knezu in v gostilni je imel virilni glas za veleposestvo v prvem razredu. Z županom sta si celo podala roki. Knez se pelje pogosto na Dunaj, vé, kar vlada dela, od kneza zve marsikaj komornik, od komornika ulovijo koj služabniki, od služabnikov gre to navzdol k

dekletom, ki služijo pri oskrbniku, dekleta to povedó gospej, gospa gospodu, gospod zopet logarju in ako je logar dobre volje, prepusti nekaj pristavu in ta pride z novico k lepi Strelčevi Katici. Navzgor, navzdol — kakor valovi se valja novica, s katero hiti Strelec v gostilno. „Kaj pa je novega križem sveta, gospod Strelec“, vprašal je župan Vime.

„Vojska bo!“ rekel je gozdar suho, pa neovrčljivo, kakor da bi bil prej sam pisal zapisnik, v katerem se je napovedala vojska.

Redar Oseba je vzel čašo in stol ter šel sest bližje med bajtarje.

„Jaz sem to zmirom pravil“, dostavljaj je župan Vime in redar mu je prikimoval, „jaz sem vedno pravil, dobro si zapomnite, ljubi sosedje, nekaj se bo skuhalo. In zdaj imamo to že tukaj. Kdo pa, s kom, — gospod Strelec?“

„Rus, naš, Prus, Lah, vse se pripravlja na Turka“. Gostilničar Tonček je tudi začel nekaj jecljati, da sta bila tukaj včeraj popotna mlinarska pomagaleca in pravila, da bosta šla na Turka, — ali župan je namignil redarju in redar je rekel Tončeku, da naj molči, ako hoče kaj povedati, ter da naj prinese sveže pivo. Župan je ponudil redarju, da naj si dá naliti liter na njegov račun. Potem se to zavleče v občinske račune. To pa zato, da bi si redarja prikupil. Bo vojska, in če vse odide na Turka, bo težko dobiti redarja in Oseba bo dober.

„Tako pojdemo na Turka!“
„Mi že ne, gospod župan“, popravljaj je gozdar, „ali naš gospod pristav mora k vojakom.“
„Ako bote z njim še govorili, povejte mu, da ga damo pozdraviti.“

kipov svetnikov ob glavnem oltarju in jedno nad dva metra visoko in ravno toliko široko za stranski oltar sv. Antona. Slednja, ki predstavlja drugo postajo Križevega pota „Jezus vzame križ na svoje rame“ je posebno krasna in natančno posneta po Führichovi izvorni podobi. Prve dve podobi stale ste 64 kron, slednja pa 70 kron. Napravil jih je v našo splošno zadovoljnost slikar Medard Skuk p. d. Ambruž v Podapu pri Doberlivasi. Ker gosp. Skuk tako dobro in ob enem tako po ceni dela, se more vsem cerkvenim predstojništvom najtopleje priporočati. Udeleženci letošnjih šmarnic pa občudujejo še nov kinč, namreč krasno popravljeni Marijin kip ob šmarničnem oltarju. Popravil je kip Matere Božje, oziroma Jezuščka celo na novo napravil, slavnoznani naš umetnik g. akademični podobar Progar v Celovcu. Obraz Matere Božje je jako mil, Jezuščekov obraz naravnost ljubezniv. Delo res hvalejmojstra.

Velikovska okolica. (Pomanjkanje podjetnega duha.) Kako kmečki stan propada, kaže posebno to, ker se že več kmetij v naši okolici sploh ne obdeluje več, ampak polje se pusti v celini in pasejo se po celem zemljišču ovce, ki se drago prodajo potem v švicarska in francoska letovišča. Tako dela se posebnim podjetni g. Oberhamer, rodom Tirolec, v Velikovecu, ki je pred par leti kupil veliko Hauserjevo kmetijo na Olšenici in zdaj vzela tudi še v najem za 500 goldinarjev letne najemščine lepo in veliko Pušlovo kmetijo na Ruštatu. G. Oberhamer je zdaj v Bosni nakupil 700 ovc, koje pase na omenjenih dveh kmetijah. Hoprijanovo kmetijo nad Mlinskim gradnom pa je vzela v najem neki drugi Tirolec, ki tudi pase po njivah in travnikih ove kmetije ovce. Mi želimo sicer obema podjetnikoma obilo sreče, ali po pravici moramo vprašati, ali bi ne mogel, kar delata ova dva tujca, storiti kak domačin Slovenec? Pač, kakor po drugih slovenskih deželah, kaže se tudi pri nas stara narodna hiba: pomanjkanje podjetnega duha!

Dobrlivas. (Národna šega.) Sv. Florijana naše ljudstvo prav rado časti. Na poseben način ga pa častijo naši fantje s tem, da grede „Florijana pet“. Na predvečer se zberejo in gredó od hiše do hiše, in pred vsako hišo pojejo pesem sv. Florijana. Gospodar jim prinese kot darilo nekaj jajc ali zabele. Da se uganja zraven dosti burk, je umevno. Prav lepo so peli lovanški fantje, ravno tako tudi goslinski. V nedeljo na to se zberejo mladeniči v kaki kmečki hiši in imajo takoiimenovano „cvrtje“; vsaj je dovolj jajc in zabele. Tukaj se kratkočasijo med prepevanjem lepih pesmi. In nihče se ne bo čudil, če jim postanejo noge lahke in se malo zasučejo. Z mladeniči se pa veselijo tudi stariši in cela vas v prav poštenem razveseljevanju. Tako je prav, mladeniči, ki ste versko-národnega duha, le zbirajte se in marsikatero veselo uro boste še preživeli. Da zlobni ljudje tudi zaradi tega nedolžnega veselja brusijo svoje jezike, to pri nas ni nič novega. Na to smo že vajeni. Radi jim pustimo to veselje. Pač vsak po svoje! — Pa tudi dekleta imajo ta mesec veliko veselje s šmarnicami. Ker ima pri nas skoraj vsaka vas svoje cerkev — imamo namreč devet podružnic — zato se šmarnice v vsaki vasi obhajajo. Srce se človeku raduje, ko vidi, s kolikim veseljem se udeležuje te pobožnosti vse, staro in mlado. Gotovo ima pa tudi majnikova kraljica veliko veselje nad mladino, ki ji s tolikim veseljem prepeva mile pesmi. Mladine, ki se tako razveseljuje, Marija gotovo ne bo zapustila.

Jeríše pri Galiciji. (Ponesrečil) se je pred zadnji pondeljek pri vožnji lesa posestnik Janez Kapus p. d. Žmavc; les se je namreč zvrnil nanj ter ga znotraj tako hudo poškodoval, da se dvomi, bode li ozdravel ali ne. Če je res, kakor se govori, da je k tej nesreči pripomoglo zopet žganje, bi bilo vendar pričakovati, da ostanejo vozniki trezni; mnogo takih nesreč bi potem izostalo.

Globasnica. (Kat. slov. izobraževalno društvo.) Dne 3. maja se je vršil v národni gostilni pri Šteklju ustanovni zbor kat. slov. izobraževalnega društva. V odbor so bili enoglasno izvoljeni sledeči gg.: Ivan Hojnik, kaplan, za načelnika; Ferdinand Krajger, posestnik, za načelnikovega namestnika; France Čebul, občinski tajnik, za tajnika; Ivan Cirgov, posestnik, za tajnikovega namestnika; Dragotin Harih, posestnik, za blagajnika; Jurij Huter, posestnik, za blag. namestnika; France Uranšek, črevljár za knjižničarja; Peter Huter, posestnik, in Jože Konrad, posestnikov sin, za pregledovalca računov. Ker je to društvo jako koristno in za Globasnico prepotrebno, usojamo si prositi vse rodoljube izdatne podpore. V prvi vrsti bi prosili knjig, nadalje pa, da bi se veseliam, gledališkim predstavam in predavanjem vsi zavedni Slovenci in Slovenke prav mnogoštevilno vselej udeležili. Ustanovni ud postane kdor plača enkrat za vselej 10 kron; letni udje plačujejo 1 K 20 vin. na leto; podporni pa 1 K. Vsi udje imajo prost vstop k vsem veseliam, ki jih priredi društvo.

Globasnica. (Peca se smeje.) Precj se je že postarala naša Peca, dobila je sivo brado; toda jaz ne vem, ali je osivela radi starosti ali zavoljo preobilih skrbi, katere jej napravljajo ponavljajoče se komedije v Globasnici. Kam bodo vse te norije peljale, tega si ona, akoravno je izkušena, še zdaj ne more predstavljati. Komedije, ki jih gleda Peca večkrat v Globasnici, so namreč tako raznovrstne, da bodo nazadnje še njej glavo zmešale, kakor so jo že zdaj nekaterim prismodam. Nekatero komedije so veselega značaja, in takrat se Peca smeje, druge so pa žalostnega, in tedaj se joče — dežuje! Najlepša komedija, katero je naša ljuba Peca videla, pa se je igrala dne 30. aprila zvečer. Sred popoldna zadoni trompeta — nato začnejo topiči grometi — Peca si misli, da je prišel sodnji dan in da angelj globaške mrličice k vstajenju kliče. Pa zmotila se je! Kajti ta znamenja niso veljala mrličem, ampak zavednim, pristnim Nemcem, — godcem iz Lovank in slavnemu nemškemu (haj!) pevskemu društvu v Dobrlivasi, — ki so se „furali“ v Globasnico, obhajati 25-letnico! — Mrak je bil legel na zemljo. Kure so šle v kurnike, nemški brambovci pa po svoje lampijončke. Točno ob pol osmi uri naznani strel, da se ima slavnost pričeti. „Trará, trará“ zadoni iz Malevasi in nato se prikažejo lepe svitile lučice. Spredaj greste dve veliki luči in med njima nesejo . . . „dobregra pastirja“ k — pogrebu. Ko Peca teh 54 lampijončkov in ta mrtvaški (?) spreved zagleda, se prestraši in hoče zbežati. Strah in groza spreletava vse, ko vidijo, da že Peca z glavo kima, ker opazuje, da liberalc res značajnosti nima. In ko hoče že pobegniti, začuje se čili glas gospoda nadučitelja Dreota iz Doberlevasi, ki je ravno posegel po visoko g . . . !!! To jo potolaži in ona se nasmeje! G. Dreotu gre torej zasluga, da je Peca sedaj še pri nas ostala! — Rečem Vam, to je bila gnječa na farovškem dvorišču! Duri v svinjski in kravji hlev so bile že v veliki nevarnosti, da bodo polomljene, če pride zdaj v tem trenutku kaka — ploha, ali vreme je bilo ugodno in tako se je ploha še le vlila, ko so bili že vsi pri Paharju zbrani pod streho! Pa potem je lilo — do zjutraj; in jaz rečem, da bi bilo še dalje lilo, če bi le še kaj bilo. Samo 11 sodčekov so bili popili. Sodčke so potem bajš s hinavskimi solzami napolnili, ki so jih pri tej slovesnosti bili pretakali.

Šmihel pri Pliberku. (Gledališke predstave.) V zadnji številki Vašega cenjenega lista smo naznanili, kakor je bilo prvotno določeno, da nastopijo ljubljanski slovenski gledališki igralci na odru „pri Šercerju“ prihodnjo nedeljo dne 24. t. m. Sedaj pa smo prejeli sporočilo, da jim na ta dan ne bode mogoče še nastopiti ter se je preložil čas na prvo nedeljo po binokostih, t. j. na dan 7. junija t. l. Vzrok tej preložitvi je to, ker je družba na slovenskem Štajerskem, kjer sedaj potuje in daje predstave, morala v raznih krajih po večkrat nastopiti, kakor je s početka določila, ter se je s tem v toliko zakasnila, da jej bode mogoče priti k nam na Koroško v Šmihel šele prvo nedeljo po binokostih. — Nastopili so do sedaj že v raznih krajih ter želi povsod obilo pohvale. V Šoštanju so se s svojim izbornim igranjem ljudstvu tako prikupili, da se jih je naprosilo še za jedno ali dve predstavi, kateri želji hočejo v kratkem vstreti. Tiste igre, katere bodo predstavljali pri nas v Šmihelu, igrali so nedavno tudi v Šmarju pri Jelšah, ki so imele velik vspeh in so morali na občeno željo prihodnji dan še enkrat nastopiti; tako bilo je tudi v Mariboru, Ljutomeru in drugod. Pri takih gostovanjih teh slovenskih igralcev se občinstvo vrlo dobro zabava in kratkočasi, ob enem pa ima priliko občudovati lepo slovensko govorico in nastop ter kretanje izurjenih umetnikov. Moramo biti slavni ti družbi hvaležni, da počasti s svojim obiskom tudi naše skromne kraje ter opozarjamo vse slovenske rodoljube in rodoljubkinje na ta umetniški užitek, katerega naj nikar ne zamude. Pričakujemo torej, da se bode v dan 7. junija zbralo od vseh strani obilo občinstva v prijaznem našem Šmihelu.

Novičar.

Na Koroškem.

Duhovske zadeve. Umril je dne 16. t. m. č. g. Jos. Fritzer, župnik v Št. Danijelu v Zilski dolini. Porodil se je dne 19. marca 1850 pri sv. Lovrencu v Leški dolini in bil v mašnika posvečen dne 29. julija 1875. N. p. v m.!

Razpisana so mesta učiteljev na šolah v Šmohoru do 25. maja, v Št. Jakobu v Rožu do 24. maja; v Dobrlivasi in Prevaljah za učiteljici, v Črni in Krejancih za učitelja do 25. maja; v Spodnjem Dravogradu do 10. junija; v Medgorjah do 25. maja. V nobenem (!) teh razpisov ne zahtevajo znanja slovensčine!!

Osebné novice. Profesor na celovski realki, gosp. Jos. Mitteregger, je dobil viteški križec Franc-Jozefovega reda. — Gozdarski mojster grofa

Dietrichsteina v Humberzi, g. P. Mach, je od cesarja imenovan za gozdarskega svetovalca. Na Vrbi je dne 10. t. m. umrl mesar gosp. Lorenc Rainer, star 34 let. — Prestavljeni so: učiteljica E. Kuri iz Kaple na Grobniškem polju v Grabštanju; podučitelj R. Pfeffer iz Roj v Prevalje. V pokoj je stopila učiteljica M. Walter v Borovljah.

„**Bauernbund**“ je dne 17. maja zboroval v Etingu pri Zgornjem Dravogradu, dne 7. junija zboruje na Bistrici v Rožu. Slovenski rojaki po Rožu — pozor!

Štefan Prosekar †. Ponesrečil je dne 9. maja gosp. Štefan Prosekar, član dobroznane národne Prosekarjeve rodbine v Kotmarivasi. Ko se je vozil na kolesu (biciklju), si je poškodoval desno nogo. Žal, da je prepozno iskal zdravniške pomoči. V petek dne 15. t. m. zjutraj ga je brat, g. Matija Prosekar, prepeljal v celovško bolnišnico, a tu je še tisto dopoldne, previden s sv. zakramenti, izdihnil vsled zastrupljenja krvi svojo dušo. Dosegel je 36 let. Truplo so prepeljali v Kotmarovas. Pokojnik je bil vrl in navdušen národen mladenič, ki svojega národnega mišljenja ni zatajil nikdar. Rad je sodeloval pri naših shodih in veselicah in mnogokrat nastopil kot pevec in igralec. Časten mu spomin!

Drobiž. V Celovcu se je dne 11. t. m. ustrelil 40letni lekarnar Jul. Lampl. — Trgovinska zbornica v Celovcu se je izrekla zoper popolni nedeljski počitek v trgovinah. — V Poljanah nad Šentvidom je dne 10. t. m. pogorela tovarna za celulozo in dva skednja. — Šoli v Kapli ob Dravi in na Brdi so razširili v trirazrednici. — Drugo porotno zasedanje v Celovcu se prične dne 2. junija. Pred porotnike pride tudi socijaldemokratični urednik Arnold Riese.

Popravek. Krajni šolski svet v Podgorjah Vam poroča, da ni res, kar pišete v Vašem listu od 30. aprila t. l., štev. 18, namreč da naš nadučitelj g. Izidor Wippel ne zna slovensko. Res je, da slovensko zna in je tudi skušen iz tega predmeta z dobrim uspehom, kar dokazujejo njegova spričevala!!! — Prosimo torej za popravo po § 19. Krajni šolski svet v Podgorjah, dne 10. maja 1903.

Janez Ropač, predsednik.

Opreznost nikoli ne škoduje! V prid našim častitim gospodinjam opzarjamo iznova na to, da je priljubljena Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, ki se je že več kot deset let povsod obnesla za izvrstno, pristna samo v zaprtih vzvirnih zavojih z varstveno znamko „Župnik Kneipp“. Samo ta Kathreinerjeva Kneippova sladna kava ima vonj in okus zrnate kave; zato pa dela kot primes pijačo finejšo, prijetnejšo. Tudi če Kathreinerjevi Kneippovi sladni kavi ne dodaš zrnate kave, je izredno okusna in edino primerno nadomestilo zrnati kavi. Kar se odtehtuje in prodaja odprto, je vedno zgolj oprazen ječmen ali pivovarski slad, nikoli pa ne Kathreinerjeva kava.

Po slovenskih deželah.

Velikanski požar v Slovenjem Gradcu. Strašna nesreča je zadela v nedeljo 10. t. m. mesto Slov. Gradec. Ogenj je upepelil tretjino mesta. V farni cerkvi je bila ravnokar popoldanska služba božja, ko začne udarjati zvon, naznanjajoč ogenj. Ljudje so hiteli iz cerkve. Ravno blizu cerkve v hiši Požganovi je izbruhnil ogenj. Močan veter je pihal in ko bi trenil, bilo je okoli 24 hiš v plamenu. Potem je posegel ogenj na zadnji del mesta in užigal poslopja. Sedaj je začel greti tudi stolp, ki je s škodlami krit. Škodla za škodlo se je užigala kakor lučica za lučico, in nazadnje je bila vsa streha v polnem ognju. Vse, kar je gorelo, užgalo se je v kratki četrt uri, tako hitro se je širil ogenj. Pospeševal je to hitrost močan vihar in pa okoliščina, da so v pogorelem delu mesta bile hiše krite večinoma s škodlami. Vse skupaj je zgorelo 45 posestnikom 68 poslopij in pa cerkveni zvonik. — Prebivalci hiš so morali pobegniti iz stanovanj. Za njimi je švigal plamen in pokalo in podiralo se je tramovje. Ženske so hitale iz hiš z razprostrtimi rokami ter glasno jokale in plakale. Može so se še ozirali nazaj, a vsako upanje je bilo zastoj. Tolazili so žene, a tudi samim so se udirale debele solze čez lica. Otroci so bili blede in prestrašeni, se plaho stiskali ob svoje rešitelje ter sedaj in sedaj vriščeče zajokali. Ker se je bilo bati, da se podere stolp na cerkev, prebije obok ter nastane ogenj v cerkvi, odneslo se je sv. Rešnje telo v Stari trg. Ljudje so pobožno poklekovali in solze so se jim udirale, ko je hitel duhovnik mimo njih s sv. Rešnjim telesom. Dogajali so se srce pretresujoči prizori . . . Pri cerkvi je zgorela le stolpova streha. Cerkev je krita s kamnitimi ploščami in torej tu ni bilo toliko nevarnosti. Da pa pri zvoniku ogenj ni posegel na oder zvonov in na zvonove same, zahvaliti se je neustrašenosti nekaterih mož in fantov iz Lehna, ki so vkljub smrtni nevarnosti šli v zvonik, ovijali tramovje z mokrimi capami ter metali zgorele podmostke s strehe. Vodil jih je njih vrli župan Plesnik. — Domača požarna bramba je delala neumorno. Prva je prišla na pomoč požarna bramba iz Spod.

Dravograda, kmalu za njo iz Šmartna, Velenja ter Soštanja. S posebnim vlakom je došla požarna bramba iz Maribora. Tudi več drugih požarnih bramb je prihitelo na pomoč, vseh skupaj 10. Iz Celovca so prišli vojaki. Osebito se je odlikovala pri tem požaru kmečka požarna bramba iz Šmartna pri Slov. Gradcu. — Požar je, kakor se pravi, nastal s tem, da je Požganka vsipala še tleči pepel na smetišče, ki se je potem užgalo. Prebivalstvo je razjarjeno zaradi njene nemarnosti in jo je hotelo samo kaznovati. Le mirnejši ljudje so to zabranili. Škoda, ki jo je naredil ogenj zadnje nedelje v Slov. Gradcu, znaša po cenitvi politične oblasti okrog 702.000 K. Od teh 702.000 K bodo dobili komaj 150.000 K od zavarovalnic, ker niso bili vsi zavarovani in nekateri le za majhne svote. Nekateri so rešili le, kar so imeli na sebi. Mnogim je zgorel tudi denar. Mesarju Martu je zgorelo 23 svinj in 1600 K. Veliko uboštvo vlada v mestu.

Križem sveta.

Na Hrvatskem so razmere vedno žalostnejše. Od vseh vetrov sklicano vojaštvo (87. in 27. polk sta tudi zastopana) „miri“ ubogi narod, ki pa vzlic temu daje duška svojemu ogorčenju z velikanskimi protimadžarskimi in protivladnimi demonstracijami. Demonstracije v največjem slogu so se vršile na Sušaku pri Reki in v Sisku, kjer so demonstrantje skoraj popolnoma razdrli madžarski hotel „Veliki kaptol“. Ječe so že tako polne, da „redarstvo“ ne ve kam z aretiranci. Iz Križevca poročajo, da je nagla sodba že začela svoje „miroljubno“ delovanje. Dve osebi so že obesili. V Grubišnem polju so aretirali znanega hrvatskega pisatelja in rodoljuba župnika Ivana Nep. Jemersića in njegovega kaplana, češ, da sta hujskala narod na upor in delila medenj oni poziv na vstane. V Oseku je bil aretiran urednik „Narodne Obrane“ dr. Lorković. Vse liste, ki prihajajo na uredništvo lista, zapleni na pošti redarstvo. Opozicionálni listi ne smejo niti črhiti o demonstracijah, ker so takoj zaplenjeni. Največjo slavo pa si je zaslužila hrvatska policija v Ljubljani, kjer se je od deželnega sodišča na zahtevo banovo priredila preiskava v „Narodni tiskarni“, ker je ban sumil, da se je oni oklic tiskal v Ljubljani. Seveda se ni nič našlo. Ali par zagrebških polipov straši po Ljubljani in išče zagrebških časnikarjev, ki so pobegnili pred banovo „pravico“. Obnašajo se ti polipi baje jako predrzno. Spominjamo se, da je Körber odgovoril svoj čas na interpelacijo poslanca Biankinija, da Avstrije ne brigajo čisto nič dogodki na Hrvatskem, zagrebški policijski vohuni pa z dovoljenjem naših c. kr. oblasti vohajo po vseh ljubljanskih kotih za Sirovatko in Marjanovićem.

Vabila.

I. koroško tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu s tem uljudno naznanja, da se po vabilih napovedani koncert v četrtek dne 21. t. m. radi neljubih zaprek prestavi na zdaj še nedoločeni čas, kar naj častiti vabljenici blagovolijo na znanje vzeti.

Kat. slovensko izobraževalno društvo v Globasnici priredi v četrtek dne 21. maja (vnebohod Gospodov) veselico, katere se smejo udeležiti samo udje društva in oni, ki dobijo od načelnika društva vstopnico. Na dnevnem redu so deklamacije, petje, govori in predstava igre: „Brati ne znajo“. Veselica bo pri Šoštarju v Globasnici in se bo vršila po popoldanski božji službi ob 1/4. uri. Udje, poslušajte se svoje pravice! Pridite gotovo!

„Zveza slovenskih posojilnic“ priredi v četrtek dne 4. junija t. l. ob 10. uri predpoludne v „Narodnem domu“ v Celju svoj redni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika ozir. revizorja. 3. Poročilo računskih pregledovalcev in odobrenje računa. 4. Razprava, oziroma sklepi o obligatorni reviziji. 5. Določitev o izdaji Letopisa. 6. Volitev predsednika. 7. Volitev odbora. 8. Volitev pododborov. 9. Volitev računskih pregledovalcev. 10. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi

Opomba. Pri občnem zboru ima vsaka v „Zvezi“ stoječa posojilnica le en glas ter sme biti zastopana po pooblaščenju. Udeležiti občnih zborov se sme pa tudi vsak član v „Zvezi“ stoječe posojilnice, toda le pri posvetovanju, ne pa pri glasovanju.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Loterijske številke od 16. maja 1903.

Linc 88 48 5 45 43

Trst 63 53 61 76 81

NAZNANILA.

Službo cerkovnika in organista

za Podklošter je razpisana. Prosilci, ki znajo kako rokodelstvo, imajo prednost. Prošnje naj se pošljejo župnijskemu uradu v Podklošter.

V najem

se dá Podpečnikovo posestvo pri Kotljah. Obsega 15 oralov njiv, 22 oralov travnikov in 26 oralov gozda. Posestvo je v dobrem stanu, v lepi legi, ima obilo sadnega drevja, mlin in žago. Več pové Julijana Večko, pri Lagojatu v Kotu, pošta Prevalje.

Nové litanije

presv. Srca Jezusovega

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gld. 40 kr. (pošt. 15 kr.).

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadno drevje

z mešalom za mešanico iz bakra in vapna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,

brizgalnice (streljke) za sadno drevje z natanko namereno petrolovo mešanico,

svetilnice na acetilen, da se ulové leteči hrošči,

hidravlične stiskalnice za vino,

stiskalnice za vino in ovočje z diferencialnim pritiskom,

stroje za drobljenje stiskanice,

čisto nove mlince za grozdje,

nove priprave proti peronospori in za žveplenje,

sesalke za vino, cevi za vino,

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo, kot

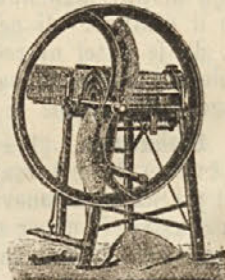
zbiralnike (trierje), mlatilnice, vitale (gepel) i. t. d.

razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

IG. HELLER, DUNAJ, II., Praterstrasse 49.

Cenilniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.

Učenca za čevljarstvo obrt sprejme takoj Ivan Krobath v Borovljah na Koroškem.

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju, ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega Vam pošlje zastoj in poštine prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Važno za bolehaljoče

na želodcu!

Pomanjkanje teka, bolečine in slabost želodca, slabost ter glavobol vsled slabega prebavljanja, slabo prebavljanje itd. odstranjujejo takoj znane Brady-eve (marijinoceljske) želodčne kapljice.

Na tisoče zahvalnih in priznalnih pisem.

Jedna steklenica z navodilom 80 v., dvojna steklenica 1 K 40 v.

Dobivajo se v lekarnah.

Kjer se ne dobivajo, razpošilja jih glavni razpošiljatelj C. Brady, lekarna „k ogerskemu kralju“, Dunaj I., Fleischmarkt 1, in sicer če se prej pošlje 5 K: 6 majhnih steklenic, če se pošlje 4 K 50 vin.: 3 velike steklenice poštine prosto.

Pred ponaredbami se svari. Prave marijinoceljske želodčne kapljice morajo imeti varstveno znamko in podpis: C. Brady

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXV. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrotelne namene tutranske državne polovice.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 18.397 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 506.880 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje je nepreklicno dne 18. junija 1903. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se dopošiljajo poštine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Štedilno milo z znamko „jelen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in zajamčeno čisto.

Na prodaj je po vseh boljših prodajalnicah takega blaga.

Paziti je na gorenjo varstveno znamko.